

آزمون

)

نوبت امتحان: دی‌ماه (نیمسال اول)	امتحان درس: علوم و فنون ادبی دهم											
مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	رشته علوم انسانی و معارف اسلامی											
نمره	سوالات	ردیف										
۰/۷۵	۱- جاهای خالی را با واژه‌های مناسب پر کنید. الف) تفاوت عدمة ادبیات و زبان در هدف آن دو است. هدف زبان و است، اما هدف ادبیات است. ب) قدیم‌ترین طبقه‌بندی انواع ادبی در یونان باستان صورت گرفته است: چهار نوع حماسی، ، و نمایشی. ۲- تفاوت فصاحت و بلاغت را بنویسید.											
۰/۵	۳- هر یک از موارد زیر، در کدام یک از قلمروهای زبانی، ادبی و فکری جای می‌گیرد؟ الف) بررسی متن از دید سائل علم بیان ب) بررسی متن با توجه به نوع نگرش به جهان ج) بررسی متن از دید ترکیبات و قواعد دستوری											
۱	۴- مراحل تکامل نثر فارسی را نام ببرید و در مورد آن توضیح دهید. ۵- در هر یک از موارد گروه «الف» شرح و توضیح کدام واژه در گروه «ب» آمده است؟											
۰/۷۵	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <th style="text-align: center;">گروه ب</th><th style="text-align: center;">گروه الف</th></tr> <tr> <td style="text-align: center;">سبک شعر</td><td style="text-align: center;">الف) زبان ایرانیان پیش از اسلام که ریشه و مادر زبان امروز ایران است.</td></tr> <tr> <td style="text-align: center;">نشر موزون</td><td style="text-align: center;">ب) به مجموعه ویژگی‌هایی می‌گویند که شاعر در نحوه بیان اندیشه به کار می‌گیرد.</td></tr> <tr> <td style="text-align: center;">سبک عراقی</td><td style="text-align: center;">پ) ویژگی اصلی این نثر، به کارگیری سجع‌های ساده است.</td></tr> <tr> <td style="text-align: center;">پارسی</td><td style="text-align: center;">ت) این دوره را می‌توان شکوفاترین دوران زبان و ادب فارسی دانست.</td></tr> </table>	گروه ب	گروه الف	سبک شعر	الف) زبان ایرانیان پیش از اسلام که ریشه و مادر زبان امروز ایران است.	نشر موزون	ب) به مجموعه ویژگی‌هایی می‌گویند که شاعر در نحوه بیان اندیشه به کار می‌گیرد.	سبک عراقی	پ) ویژگی اصلی این نثر، به کارگیری سجع‌های ساده است.	پارسی	ت) این دوره را می‌توان شکوفاترین دوران زبان و ادب فارسی دانست.	
گروه ب	گروه الف											
سبک شعر	الف) زبان ایرانیان پیش از اسلام که ریشه و مادر زبان امروز ایران است.											
نشر موزون	ب) به مجموعه ویژگی‌هایی می‌گویند که شاعر در نحوه بیان اندیشه به کار می‌گیرد.											
سبک عراقی	پ) ویژگی اصلی این نثر، به کارگیری سجع‌های ساده است.											
پارسی	ت) این دوره را می‌توان شکوفاترین دوران زبان و ادب فارسی دانست.											
۰/۵	۶- سبک چه دوره‌ای، معروف به سبک «بینایین» است؟ چرا؟ ۷- کدام یک از جمله‌های زیر درست و کدام نادرست است? الف) آثاری که به زبان پهلوی تألیف شده، بیشتر آثار دینی زردشتی است. ب) پایه حماسه‌های ملی زبان فارسی در قرن سوم گذاشته شد. پ) کتاب سیاستنامه از نمونه‌های موقق نثر دوره سامانی است. ت) تحول روحی و معنوی سنا، آغازی برای دگرگونی عمیق در شعر فارسی شد.											
۱	۸- هر یک از ویژگی‌های زیر، به کدام قلمرو شعر سبک عراقی اشاره دارد؟ الف) رواج داستان‌سرایی ب) کاهش سادگی و روانی کلام											
۰/۵	۹- هر یک از مفاهیم زیر را به داده‌های مناسب ربط دهید. (توجه: در ستون سمت چپ یک مورد اضافی است.)											
۱	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="text-align: center;">ادبیات</td><td style="text-align: center;">الف) بیان مقصود با الفاظی روش و روان</td></tr> <tr> <td style="text-align: center;">ادیب</td><td style="text-align: center;">ب) نخستین گام مؤثر در رویارویی با متن</td></tr> <tr> <td style="text-align: center;">فصاحت</td><td style="text-align: center;">پ) هنر کلامی است</td></tr> <tr> <td style="text-align: center;">خواندن دقیق متن</td><td style="text-align: center;">ت) آشنا با شیوه‌های گوناگون سخن</td></tr> </table>	ادبیات	الف) بیان مقصود با الفاظی روش و روان	ادیب	ب) نخستین گام مؤثر در رویارویی با متن	فصاحت	پ) هنر کلامی است	خواندن دقیق متن	ت) آشنا با شیوه‌های گوناگون سخن			
ادبیات	الف) بیان مقصود با الفاظی روش و روان											
ادیب	ب) نخستین گام مؤثر در رویارویی با متن											
فصاحت	پ) هنر کلامی است											
خواندن دقیق متن	ت) آشنا با شیوه‌های گوناگون سخن											
۱	۱۰- برای هر یک از مفاهیم زیر، یک سطر بنویسید. فارسی باستان:											
		نشر مصنوع:										

۰/۷۵	۱۱- توضیح هر عبارت در مورد کدام یک از کتاب‌های منتشر قرن چهارم و نیمة اول قرن پنجم زبان و ادبیات فارسی است؟ الف) دانشمندان زمان این کتاب را به فارسی برگردانند. ب) موضوع کتاب، تاریخ گذشتۀ ایران است. پ) ترجمه کتاب «تاریخ الرّسل و الملوك» است.
۰/۵	۱۲- هر یک از انواع ادبی زیر در قرن چهارم و نیمة اول قرن پنجم، با کدام شاعر به اوج و کمال خود رسید؟ ب) تعلیمی: کالبدشکافی شعر و نثر
۱	۱۳- نوع ادبی هر یک از متن‌های زیر را بنویسید. همیشه به جنگ اندرون، نامدار زمانه ز مادر، چنین ناورید الف) زنی بود بر سان گردی سوار کجانام او بسود «گردآفرید» ب) اتا هنر چشمۀ زاینده است و دولت پاینده و اگر هنرمند از دولت بیفتند، غم نباشد. پ) یاد باد آن که ز ما وقت سفر یاد نکرد ت) علی (با تعجب) – جایزۀ نفر اول و دوم چیزهای دیگر است. زهرا (مأیوسانه) – آخه کفش‌ها پسروره است. ۱۴- سروده‌های زیر را بخوانید و پس از آن قلمروهای خواسته شده را بنویسید. برون کن ز سر باد و خیره‌سری را مدار از فلک چشم، نیکاختری را به افعال ماننده شو مر پری را ازیرا که بگزید او کم‌پری را نجوید سر تو همی سروری را به زیر آوری چرخ نیلوفری را نکوهش مکن چرخ نیلوفری را چو تو خود کنی اختر خویش را بد به چهره شدن چون پری کی توانی؟ سپیدار مانده است بی‌هیچ چیزی اگر تو ز آموختن سر بتایی درخت تو گر بار دانش بگیرد قلمرو زبانی: الف) در کدام بیت، کاربرد دستور تاریخی دیده می‌شود؟ آن بیت را بنویسید و آن مورد را نشان دهید. ب) در سروده‌های بالا، یک واژه ساده و یک واژه غیرساده بیابید و بنویسید.
۰/۵	۱۵- هر یک از متن‌های زیر، دارای چه نوع نثری است؟ یکی از ویژگی‌های به کار رفته در این نوشته‌ها را بنویسید. الف) ردیف و قافیه را در بیت اول بیابید. ب) یک بیت بنویسید که در آن آرایه تشخیص به کار رفته باشد.
۰/۷۵	۱۶- بیت «اگر تو ز آموختن سر بتایی / نجوید سر تو همی سروری را» چه مفهومی دارد؟ ب) معنی بیت سوم «به چهره شدن چون پری کی توانی؟ / به افعال ماننده ... » را بنویسید.
۰/۲۵	۱۵- هر یک از متن‌های زیر، دارای چه نوع نثری است؟ یکی از ویژگی‌های به کار رفته در این نوشته‌ها را بنویسید. الف) الهی! بلا از دوست، عطاست و از بلا نالیدن خطاست. الهی! اگر دوست را از در بیرون کنند از دل بیرون نکنند. (خواجه عبدالله انصاری)
۰/۵	نوع نثر: ب) به وقت نومیدی، امیدوارتر باش و نومیدی را در امید، بسته دان و امید را در نومیدی.
۰/۵	نوع نثر: ویژگی نثر:
۰/۲۵	۱۶- برای خواندن هر یک از متون زیر، کدام لحن مناسب است؟ الف) تا تو هستی و غزل هست دلم تنها نیست ب) حرام از یک کف دست کاغذ و یک بند انگشت مداد که خسرو به مدرسه بیاورد یا لای کتاب را باز کند؛ با این حال، شاگرد ممتازی بود و از پ) نه تسليم و سازش، نه تکريم و خواهش ت) دو کس رنج بیهوده برداشت و سعی بی‌فایده کردند؛ یکی آن که اندوخت و نخورد و دیگر آن که آموخت و نکرد.

		۱۷- از میان دو نوشته زیر، کدام یک جزء نوشته‌های نثر دوره اول (نشر ساده) و کدام یک جزء نوشته‌های نثر دوره دوم (نشر مصنوع) است؟ برای هر یک دو دلیل بنویسید.
۰/۷۵		الف) صیاد پیش آمد و جال باز کشید و حبه بینداخت و در کمین بنشست. ساعتی بود، قومی کبوتران برسیدند و سر ایشان کبوتری بود که او را مُظَوْقَه گفتندی و در طاعت و مطابعت او روزگار گذاشتندی. ب) هر کسی را دانشی باشد و هر یکی چیزی داند: یکی بیشتر داند و یکی کمتر. و یکی دانشی داند و هرگز کار نبسته و نیازموده و یکی هم دانش داند و هم کار بسته و تجربه‌ها کرده.
۰/۷۵		۱۸- دو ویژگی از ویژگی‌های زبانی و فکری سروده‌های زیر از فرهنگ سیستانی، از شاعران سبک خراسانی، را بنویسید.
۱		هنگام آمدن نه بدین گونه بود پار بی‌فرش و بی‌تجمل و بی‌رنگ و بی‌نگار از پشته تا به پشته سمنزار و لاله‌زار
۱/۵		امسال تازه‌روی‌تر آمد همی بهار پار از ره اندر آمد چون مفلسی غریب از کوه تا به کوه بنفشه‌ست و شنبلید ویژگی زبانی: الف) ویژگی فکری: الف)
		۱۹- متن زیر را بخوانید و سه ویژگی و برای هر ویژگی، نمونه‌ای از همین متن بیاورید. «وردہاند که روپاهی در بیشه‌ای رفت. آن جا طبلی دید پهلوی درختی افگنه و هر گاه که باد بجستی، شاخ درخت بر طبل رسیدی، آوازی سهمناک به گوش روپاه آمدی. چون روپاه ضخامت جُنَاح بدید و مهابت آواز بشنید، طمع دریست که گوشت و پوست فراخور آواز باشد. می‌کوشید تا آن را بدرید. الحق چربوی بیشتر نیافت. مرگِ زیان در جولان کشید و گفت: بدانستم که هر کجا جُنَاح ضَحْمَه تر و آواز آن هایل‌تر، منفعت آن کم‌تر.» ویژگی اول: نمونه: ویژگی دوم: نمونه: ویژگی سوم: نمونه:

نوبت امتحان: دیماه (نیمه سال اول)	پاسخ امتحان شماره ۱	پاسخ آزمون
مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	امتحان درس: علوم و فنون ادبی دهم)
		۱- الف) ارتباط- پیامرسانی- زبانی آفرینی (۰/۷۵) ب) غنایی- تعلیمی (۰/۵) ۲- فصاحت به چگونگی واژگان برمی گردد. به جنبه های ظاهری لفظ و سخن می نگرد. (۰/۵) بلاغت هم به فصاحت توجه دارد و هم به چگونگی معنا و محتوای کلام (۰/۵) ۳- الف) قلمرو ادبی (۰/۲۵) ب) قلمرو فکری (۰/۲۵) ج) قلمرو زبانی (۰/۲۵) ۴- مراحل تکامل نثر فارسی: الف) در قرن چهارم و اوایل قرون پنجم، نثر پارسی تازه ظهور کرده بود و در آغاز راه بود. (۰/۲۵) ب) در نیمة قرن پنجم به دوره بلوغ خود رسید. (۰/۲۵) پ) در قرن ششم و اوایل قرن هفتم، نثر فارسی به پختگی و کمال دست یافت. (۰/۲۵) ۵- الف) پارسی (۰/۲۵) ب) سبک شعر (۰/۲۵) پ) نثر موزون (۰/۲۵) ت) سبک عراقی (۰/۲۵) ۶- سبک دوره سلجوقی (۰/۲۵) زیرا ویژگی سبک عراقی در آن دیده می شود. (۰/۲۵) ۷- الف) درست (۰/۲۵) ب) نادرست (۰/۲۵) در قرن چهارم بنا گذاشته شده است. پ) نادرست (۰/۲۵) سیاست نامه از نمونه های موفق نثر غزنوی، سلجوقی است. ت) درست (۰/۲۵) ۸- الف) ادبی (۰/۲۵) ب) زبانی (۰/۲۵) ۹- الف) فصاحت (۰/۲۵) ب) خواندن دقیق متن (۰/۲۵) پ) ادبیات (۰/۲۵) ت) ادیب (۰/۲۵) ۱۰- فارسی باستان: این زبان در دوره هخامنشیان رایج بود. فرمان ها و نامه های شاهان هخامنشی به خط می خواستند. به این زبان نوشته می شد. (۰/۵) نشر مصنوع: آوردن آرایدهای ادبی فراوان، امثال و اشعار گوتانگون از عربی و پارسی و اصطلاحات علمی (۰/۵) ۱۱- الف) تفسیر طبری (۰/۲۵) ب) شاهنامه ابومنصوری (۰/۲۵) پ) تاریخ بلعمی (۰/۲۵) ۱۲- الف) فردوسی (۰/۲۵) ب) کسانی مرزوی (۰/۲۵) ۱۳- الف) حماسی (۰/۲۵) ب) تعلیمی (۰/۲۵) پ) غنایی (۰/۲۵) ت) نمایشی (۰/۲۵) ۱۴- قلمرو زبانی: الف) بیت سوم، مرپری را ← دو حرف اضافه برای یک متمم / استفاده از «مر» تاکیدی / (بیان یک مورد کافی است). (۰/۵) ب) ساده: چرخ- برون- باد- اختر و ... (۰/۲۵) یک مورد کافی است. غیرساده: نکوهش- خیره سری- آموختن- سروری و ... (۰/۲۵) یک مورد کافی است. قلمر و ادبی: الف) ردیف: را (۰/۲۵) قافیه: نیلوفری- خیره سری (۰/۵) ب) بیت دوم ← مدار از فلک ... / بیت چهارم: سپیدار مانده است ... (۰/۲۵) قلمر و فکری: الف) علم و دانش سبب بزرگی و ارزشمندی است. (یا هر پاسخ مشابه دیگر) (۰/۵) ب) اگر نمی توانی از لحاظ ظاهر مثل فرشته، زبای شوی، با انجام کارهای خوب، خودت را مانند فرشته کن. (۰/۵) ۱۵- الف) نثر موزون (۰/۲۵) ॥ کاربرد جمله های کوتاه- به کارگیری سجع (یک مورد) (۰/۲۵) ب) نثر ساده (۰/۲۵) ॥ حذف فعل به قرینه کوتاهی جمله ها- کاربرد کم واژگان عربی- اطناب (یک مورد) (۰/۲۵) ۱۶- الف) لحن غنایی (۰/۲۵) ب) لحن روایی- داستانی (۰/۲۵) پ) لحن میهنی (۰/۲۵) ت) لحن تعلیمی (۰/۲۵) ۱۷- الف) ویژگی نثر دوره دوم (مصنوع) (۰/۲۵) / آوردن متراوف ها و توصیف های فراوان (طاعت، مطاوعت) / به کارگیری واژگان عربی (صیاد- جال- حبه) / به کارگیری سجع: گفتندی- گذاشتندی / رواج نثر داستانی (۰/۲۵) مورد کافی است. (۰/۵) ب) ویژگی نثر دوره اول (ساده) (۰/۲۵) / استفاده از جمله های کوتاه / به کار نبردن واژگان عربی / حذف فعل (یکی بیشتر داند و یکی کمتر ...) ۲ مورد کافی است. (۰/۵) ۱۸- ویژگی زبانی: کمی واژگان عربی / کهنه و مهجور بودن بخشی از واژگان در مقایسه با دوره های بعد؛ مانند: پار / زبان شعر ساده است. (بیان ۲ مورد کافی است). (۰/۵) ویژگی فکری: شعر واقع گرایست / توصیفات طبیعی، محسوس و عینی است / سادگی اندیشه / روح شادی و نشاط در شعر دیده می شود. (بیان ۲ مورد کافی است). (۰/۵) ۱۹- حذف فعل: هر کجا جمله ضمیر تر [باشد] آواز آن هایل تر [است] / به کار بردن سجع: بدید، بشنید، می کوشید، ... / به کار بردن واژگان مهجور عربی: هایل، مهابت و ... / به کارگیری آرایه های ادبی: کنایه: مرکب در کشیدن / رواج نثر داستانی، تمثیلی. (بیان ۳ مورد کافی است. هر مورد با نمونه (۰/۵)